

2. Government Revenue Attributable to Tourism, 2000 to 2006. Research Paper [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.statcan.ca/english/research/13-604-MIE/13-604-MIE2007057.pdf>.
3. Know your customers better – with technology! // Tourism Online. – 2005. – Vol. 2. – № 4. – Режим доступу : http://www.corporate.canada.travel/corp/media/app/en/ca/magazine/article.industry/know_your_customers.
4. Looking Forward: S&T for the 21st Century. Foresight Consolidation Report, NRC Renewal Project. National Research Council, Canada, August 2005. – Режим доступу : http://www.nrc-cnrc.gc.ca/docs/NRC-Foresight_Consolidation_Report_e.pdf.
5. Martha Plaine. Learning about Computers, the Internet and E-business: Guide to Federal Government Courses and Services for SMEs. Electronic monograph. – Режим доступу : <http://www.canadian.tourismcommission>.
6. New intelligence tool for Quebec // Tourism Online. – 2004. – Vol. 1. – № 6. – Режим доступу : http://www.corporate.canada.travel/corp/media/app/en/ca/magazine/article.new_intelligence_tool_quebec.
7. Veronica Utovac, Janine Stafford. Changing Market Trends: How Technology and Global Conditions Affect the Canadian Travel Industry. Research Paper [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.statcan.ca/english/research/63F0002XIE/63F0002XIE2006049.pdf>.

САРЖЕВСЬКА Л.Е.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ІНТЕРНІВ

Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах передбачає скорочення аудиторних годин і збільшення годин, відведених на самостійну роботу [2]. Обсяг наукової інформації щороку різко зростає, хоча навчальний час в інтернатурі не може бути значно збільшений. Вирішення цієї суперечності може бути тільки одне – інтенсифікувати навчання. Основним напрямом інтенсифікації має бути перехід від механічного заучування готових знань до всебільшої активізації навчальної та взагалі розумової діяльності, до використання внутрішніх резервів психіки.

Одним із основних завдань викладання у вищому медичному навчальному закладі є підготовка випускників до самостійної діяльності, що може бути досягнуто шляхом правильної організації самостійної роботи [3]. Самостійна робота визначається як “основний спосіб освоєння інтернами навчального матеріалу без участі викладача, а також час, вільний від обов’язкових навчальних занять” [2, с. 320].

Метою статті є розкриття специфіки, визначення місця самостійної роботи в навчальній діяльності інтерна, поширення власного досвіду щодо організації аудиторної та позааудиторної самостійної роботи на прикладі вивчення офтальмології.

Майбутні офтальмологи передусім повинні навчитися правильно ставити діагноз, визначити етіологію та патогенез захворювання, вирішувати питання щодо необхідності та характеру медикаментозної терапії. Навчання на кафедрі відбувається за типовою програмою з дисципліни, у якій подаються тематичні плани лекцій, практичних занять і самостійної роботи. Метою програми є формування правильного розуміння практичного значення офтальмології серед інших клінічних дисциплін, оволодіння професійними навичками для обстеження та лікування хворих, набуття знань, необхідних для подальшої самостійної роботи, вміння їх використовувати в певних клінічних ситуаціях. Виходячи з того, що обсяг інформації, який необхідно засвоїти, є значним, більшу частину матеріалу пропонується вивчати самостійно. При цьому самостійна робота повинна мати конкретні змістові характеристики, контролюватися, перевірятися й оцінюватися. Вона включає вивчення тем, що не розг-

лядаються на практичних заняттях, але входять до навчальних програм та контролюються на підсумкових заняттях [4]. Самостійна робота складається з аудиторної та позааудиторної. Під час аудиторної роботи інтерни самостійно осмислюють інформацію, що надається викладачем. Позааудиторна самостійна робота значно ширша, вона включає: вивчення, конспектування основної та додаткової літератури за темами; підготовку рефератів, доповідей, повідомлень; виконання вправ, розв'язування задач; участь у клінічних, науково-практичних конференціях, роботі наукових лікарських товариств та ін. [1; 3]. Місцем для самостійної роботи може бути бібліотека, дім, навчальна кімната на кафедрі, комп'ютерний клас, ургентне відділення, де інтерни можуть чергувати. Ефективність такого виду діяльності інтернів здебільшого залежить від організації на кафедрі консультацій з дисципліни, на які виділено 6% від загального обсягу навчального часу з дисципліни та які проводяться два рази на тиждень черговим викладачем.

Викладач ВНЗ повинен лише організувати пізнавальну діяльність інтернів, саме пізнання здійснює інтерн. Виходячи з цього, на лекціях інтерни отримують лише загальну інформаційну та методичну спрямованість для виконання самостійної роботи. Тематичний план самостійної роботи та перелік контрольних запитань наведені на інформаційних стендах кафедри. На таких стендах інтерн може знайти й перелік практичних навичок. Необхідно ретельно відбирати матеріали для самостійної роботи інтернів під керівництвом викладача. Засвоєнню навчального матеріалу, передбаченого тематикою самостійної роботи, сприяють видані на кафедрі методичні розробки. Тут визначено порядок підготовки до заняття, теоретичні і практичні питання, які розглядаються на кожному занятті, питання для опитування хворого з еталонами відповідей на них. Методичні рекомендації повинні сприяти навчальному процесу, систематизувати навчальний матеріал, а також надавати форми контролю, які стимулювали б інтерна самостійно перевіряти ефективність його позааудиторної роботи. Підбираючи матеріал для самостійної роботи, необхідно використовувати проблемний метод, концепцією якого є зміни звиклої стратегії “від знань до проблеми” на стратегію “від проблеми до знань”. Методичні матеріали містять актуальність та мету вивчення теми, короткий зміст, питання для самоконтролю знань, тести та ситуаційні завдання, перелік рекомендованої сучасної наукової літератури.

Важлива роль у повноцінному забезпеченні самостійної роботи належить комп'ютерним технологіям, які пропонують сьогодні велике різноманіття інформаційних продуктів та послуг. Широкі перспективи має використання Інтернету на заняттях за професійним спрямуванням. В Інтернеті великий обсяг інформації, вона завжди актуальна, підготовлена фахівцями, має високу якість, а також відповідає індивідуальним інтересам та потребам. Постійно використовуються Інтернет-проекти, які не тільки сприяють формуванню готовності до майбутньої професійної діяльності, але й допомагають отримати великий обсяг професійної інформації. Використання проектної технології дає змогу актуалізувати знання, які отримані в університеті, а також активізувати науково-дослідну діяльність. Майбутній фахівець повинен уміти не лише шукати необхідну інформацію, але й обробляти її, класифікувати і аналізувати певні факти. Велике значення має презентація проекту, який може бути представлений у вигляді друкованого тексту з фото-, аудіо- або відеоматеріалами. Інтерни користуються електронними підручниками.

Електронна книга – це високотехнологічний пристрій, що містить інформацію обсягом на тисячі друкованих сторінок. Зручність електронної книги полягає в

можливості мати бібліотеку в себе вдома, в електронній книзі легко можна знайти потрібну інформацію, що завжди є проблемою навчальних програм. Кафедра має свою web-сторінку. Тут знайшли відображення тексти лекцій, методичні рекомендації, фотоматеріали, що ілюструють клінічну картину окремих нозологічних форм, добірки тестових завдань для контролю знань з дисципліни. Окремо слід зупинитися на навчальних відеофільмах, які детально показують хід операції, зупиняються на окремих моментах оперативного втручання чи маніпуляції. Крім того, інтерни можуть спостерігати за перебігом операції під час трансляції з операційної, коли оперують провідні фахівці не тільки нашої клініки, а й з інших закладів; так, наприклад, вітреоретинальні втручання проводять хірурги з Києва.

Ще одним розділом самостійної роботи є огляд хворого з відповідною патологією. Лікар-інтерн повинен знати анатомію органу зору, правильно оформити історію хвороби, кваліфіковано описати локальний статус, призначити діагностично-лікувальні заходи, скласти план реабілітації, визначити наявність ознак інвалідності.

Велике значення має відповідність навчального предмета рівню сучасної науки в галузі офтальмології. Предмет невпинно розвивається, з'являються нові методи діагностики, лікування очних хвороб. Найчастіше вони потребують дорогих апаратів, які не можуть бути в кожному офтальмологічному відділенні. Оскільки висококваліфікований спеціаліст повинен володіти не тільки загальними методами дослідження офтальмологічного хворого, а й сучасними методами, навчання на кафедрі офтальмології проводиться не тільки на базах комунальних закладів: міських клінічних лікарень № 3 та № 9, дитячої обласної лікарні, а й на базі ООО "Візуз", що має вищу категорію акредитації. На базі ООО "Візуз" інтерни знайомляться та самостійно засвоюють такі методики, як флуоресцентна ангиографія, комп'ютерна периметрія, А- та В-сканування та ін.

Аналіз вимог щодо організації самостійної роботи дає змогу говорити про те, що належним чином має бути організований контроль знань та вмінь. Через процедуру контролю викладач має можливість управляти діяльністю інтерна, спрямовувати її в необхідному напрямі. Серед методів контролю виділяємо такі:

- перевірка практичних навичок (володіння методами обстеження, вміння виконувати певні маніпуляції, ведення медичної документації тощо);
- письмова перевірка результатів навчання (тестування, кафедральні та ректорські контрольні роботи, ліцензійний міністерський контроль "Крок-3");
- усна перевірка результатів навчання (бесіда, виступ, аналіз історії хвороби, схем лікування тощо).

Ефективність перевірки й оцінювання навчально-пізнавальної діяльності забезпечується рядом вимог. До таких вимог належать: індивідуальний характер та систематичність контролю; достатня кількість даних для оцінювання; дотримання об'єктивності, єдність вимог до оцінювання; оптимізація, гласність, всебічність, тематична спрямованість контролю. Важливе значення в процесі перевірки має дотримання етичних норм, педагогічний такт – доброзичливість і делікатність; відчуття міри в заохоченні і покаранні; вміння визнавати свої помилки.

Наведені форми роботи, з одного боку, допомагають формуванню навичок самостійної роботи, необхідних для подальшої практичної діяльності, а з іншого – вимагають постійної творчої роботи колективу кафедри, пошуку нових навчальних завдань, організації системи контролю, науково-методичного забезпечення, розробки необхідного комплексу навчальних дій для реалізації ефективної самостійної роботи.

Висновки. Високий рівень професійного навчання у вищому навчальному закладі можна забезпечити шляхом удосконалення спільної діяльності викладача й інтерна не тільки в процесі аудиторної, але й під час позааудиторної роботи.

Правильна організація самостійної роботи інтернів не тільки допомагає активізувати пізнавальну діяльність та сприяє самоосвіті, але й забезпечує повноцінне засвоєння програмного матеріалу з дисципліни, відповідних практичних навичок, отримання додаткової наукової інформації, сприяє розвитку клінічного мислення у майбутніх лікарів. Крім практичного, самостійна робота має велике виховне значення: вона формує самостійність не тільки як окремі навички та вміння, а і як рису характеру, що відіграє велику роль у структурі індивідуальності сучасного спеціаліста вищої кваліфікації, тобто формує в інтернів такі якості особистості та характеру, як самостійність, цілеспрямованість, наполегливість.

Література

1. Бокуть Б.В. Вузівське навчання / Б.В. Бокуть. – Мінськ : Університетське, 1989.
2. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / [В.Г. Кремень, М.Ф. Степко, Я.Я. Болобаш та ін.]. – Тернопіль : ВЕЖА, 2004. – 384 с.
3. Кремень В.Г. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В.Г. Кремень, С.М. Ніколаско. – К. : Знання, 2005. – 325 с.
4. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / [З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.]. – К. : Вища школа, 2005. – 399 с.

СВЕТ О.

ПОРТФОЛІО ЯК ЗАСІБ МОНІТОРИНГУ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Сьогодні в галузі освіти все більшої актуальності набуває питання про пошук нових засобів оцінювання рівня навчальних досягнень учнів та студентів, професійних успіхів фахівців. Згадане питання є, на наш погляд, особливо актуальним для студентів педагогічних ВНЗ. Це пов'язано з тим, що:

- по-перше, більш досконалі засоби оцінювання академічних досягнень студентів педагогічних навчальних закладів посядуть важливе місце серед факторів підвищення якості професійної підготовки майбутніх педагогів;
- по-друге, майбутні вчителі самі повинні добре оволодіти згаданими засобами; без цього сьогодні марно очікувати зростання якості підготовки випускників вітчизняних шкіл.

Разом з цим слід визнати, що актуальна сьогодні з теоретичного та практичного боку проблема розробки ефективних технологій оцінювання рівня професійної підготовки студентів – майбутніх педагогів не може бути розв'язана без використання сучасних засобів оцінювання результативності навчальної діяльності.

За останні півтора десятиліття важливе місце у педагогічному словнику посіло поняття “портфоліо”. Це поняття прийшло в освіту і науку із політики і бізнесу, теорії менеджменту (метод портфоліо – performance portfolio or portfoliac assessment).

Етимологія терміна “портфоліо” пов'язана з англійським терміном portfolio – портфель, тека для важливих документів.

Ідея використання портфоліо у сфері освіти виникла ще в середині 80-х рр. ХХ ст. в США. Наприкінці минулого століття ідея застосування портфоліо в освіті стає популярною у багатьох розвинутих країнах світу.